

Eugeen Top (1903-2001)

LUDO SIMONS

Op 27 mei 2001 overleed te Langemark, op 97-jarige leeftijd, een man die gedurende vele jaren als drukker nauw met *Wetenschappelijke tijdingen* verbonden was: Eugeen Top, medestichter van de n.v. Vonksteen en actief in tal van Vlaamse verenigingen, onder meer, als vader van een groot gezin, in de vooroorlogse organisatie Vlaamse Kinderzegen, waarvoor hij als vanzelfsprekend het gelijknamige maandblad drukte.¹

Eugeen Top, geboren in Beveren-aan-de-IJzer op 3 september 1903, werd in 1922 klerk bij de Ontvanger der Registratie en Domeinen in Roesbrugge, en in 1925 in zijn geboorteplaats agent van de Bank van Handel en Nijverheid (die tien jaar later met de Algemeene Bankvereniging zou fuseren tot de Kredietbank). In het vooruitzicht van zijn huwelijk met Maria Seys, agente van dezelfde bank in Langemark, stichtte hij daar samen met zijn vriend Reimund Kerckhof uit Stavele in 1928 de n.v. Steendrukkerij Vonksteen. Top had de zakelijke leiding, Kerckhof de technische en artistieke: hij ontwierp onder meer tal van affiches voor Vlaamse manifestaties, die de jonge firma in wijde kring bekendmaakten.

De naam van de drukkerij was bedacht door Cyriel Verschaeve, die Top had leren kennen toen de kapelaan uit Alveringem een spreekbeurt was komen houden voor de Kristen Vlaamse Studiekring De IJzerblomme, in 1923 in Beveren opgericht door de jonge kapelaan Leo de Geeter.² Een van de beheerders van de drukkerij was Jozef Lootens, mede-initiatiefnemer, in 1934, van de uitgeverij Zeemeeuw van Martha van de Walle, opgericht om het werk van Verschaeve uit te geven. Geen wonder dan ook dat de tiendelige uitgave van Verschaeves verzameld werk, door uitgeverij Zeemeeuw gepubliceerd tussen 1934 en 1940, gedrukt werd bij de Langemarkse firma, die zich naast het lithografische werk ook op de boekdruk was gaan toeleggen.

Vonksteen trad ook zelf als uitgever op, bijvoorbeeld al in 1933 van het boek *Het nieuwe front* van de jonge onderwijzer Victor Leemans en in de jaren 1935-1940 van het tijdschrift *Volk*, het 'maandblad voor Dietsche kunst en cultuur' opgericht door Filip de Pillecijn, Ernest van der Hallen, Anton van de Velde en Dirk Vansina. (De jonge Victor Leemans, Dirk Vansina: de mentor Verschaeve was nooit ver weg.) Het gros van de boekenproductie die van de Langemarkse

1. Een aantal biografische bijzonderheden is ontleend aan P. TOP, *De familie Top*, s.l. [Langemark], 1989.

2. N.E. FONTEYNE, *De een en twintigste Vlaamse kop. Gedenkboek E.H. Leo De Geeter*, s.l., 1935 [Druk N.V. Vonksteen, Langemark].

persen kwam, betrof evenwel drukopdrachten van andere uitgevers; het hoeft niet te verwonderen dat de titels veelal uit Vlaams-nationale hoek kwamen (J.M. Gantois, H.J. de Vleeschauwer, F. Vercnocke, W. Hermans, A. de Bruyne...). Het wekt evenmin verwondering dat Jozef Goossenaerts in 1935 een beroep deed op de gelijkgezinde drukker voor de publicatie van zijn blad *Wetenschap in Vlaanderen*, dat onder de (in 1940) gewijzigde titel *Wetenschappelijke tijdingen* tot op heden het orgaan bleef van de door Goossenaerts opgerichte Vereniging voor Wetenschap.

Eugeen Top bleef, ook in moeilijke tijden, het blad genegen, was bereid lastige kopij met alle nodige zorgen te omringen en morde niet over facturen die een tijdlang onbetaald bleven. Een idealistische drukker voor Vlaanderen, zo zou hij in een wat ouderwets geworden jargon met recht genoemd kunnen worden. Ook in een blad waaraan dergelijk jargon vreemd is geworden, mag zijn heengaan niet helemaal onopgemerkt voorbijgaan.